

Staten påtager sig stor risiko med brintrøret på et meget tyndt analysegrundlag

Den 6. februar 2025 indgik SVM-regeringen med støtte fra Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet en aftale om etablering af brintinfrastruktur til Tyskland.

I dette notat tegner vi et billede af en meget risikabel statsstøttefinansieret satsning, der tilsyneladende er besluttet på et meget tyndt beslutningsgrundlag.

1. Sammenfatning

Forudsætningerne for brintrøret er skredet

Siden den første politiske aftale om dansk brintinfrastruktur i 2022 er der sket et stort skred i forudsætningerne. Hvor retorikken om projektet i starten primært handlede om indenlandsk efterspørgsel, og udbygningen skulle være på markedsvilkår, er der nu bevilget adskillige milliarder i statsstøtte, og det primære formål er eksport til Tyskland. Det store skred i aftalernes indhold og ordlyd vidner om nogle politikere, der synes villige til at gå langt for at realisere brintinfrastrukturen. Det er tilfældet, på trods af at det sker med en stor statslig risikotagning på skatteborgernes vegne, og at det offentligt kendte analysegrundlag er særdeles mangelfuldt og efterlader flere spørgsmål end svar.

Bekymrende, at staten påtager sig stor risiko uden analyser

I Kraka Economics tillader vi os at være bekymrede på skatteborgernes vegne, indtil det er bedre sandsynliggjort med tidssvarende og velbeskrevne rentabilitetsanalyser, at projektet er samfundsøkonomisk rentabelt. Det gør sig særligt gældende, fordi projektets rentabilitet i meget høj grad er afhængig af, at Tyskland er villige til at statsstøtte forbruget af brint i stort omfang. Når projektet afhænger af tysk statsstøtte, skyldes det, at dansk brintproduktion primært vil gå til eksport til netop Tyskland, og fordi grøn brint endnu ikke er konkurrencedygtigt med fossile alternativer på markedsvilkår.

Højt politisk tempo øger risikoen for forkerte beslutninger

Alligevel tegner de seneste måneder et billede af, at politikerne pludselig har fået travlt med at få gennemført projektet, selvom offentligheden ikke er blevet bekendt med nye analyser, der kan motivere den seneste politiske beslutning om at skrue markant op for risikabel långivning og direkte statsstøtte. Det er også aftalt, at man skal forsøge at få røret færdigt til 2030, selvom tidsplanen er stram. Det betyder, at partierne har besluttet at mindske klagemulighederne og fravige gældende lovgivning vedr. nødvendige tilladelser. Vi er derfor bekymrede for, at det høje tempo fører til risikable og decideret forkerte beslutninger, fordi det rette beslutningsgrundlag ikke er på plads. Det så vi fx med de to energiprojekter, der er endt med at koste danske skatteborgere 1,5 mia. kr.¹, inden de til sidst er blevet udskudt på ubestemt tid. Denne type beslutninger har vist sig at være politisk utroligt svære at gøre om, og både den grønne omstilling og de danske skatteborgere er bedst tjent med, at politikerne træffer beslutninger på et ordentligt og gennearbejdet grundlag.

¹ KEF, Alm.del - 2024-25 - Endeligt svar på spørgsmål 10: Spm. om Energinets udgifter til Energjø Nordsøen og Energjø Bornholm afholdt mellem 2020-2024

2. Der er sket et skred i forudsætningerne i forhold til de første politiske aftaler

2022: Dansk brint-infrastruktur introduceres politisk

Dansk brintinfrastruktur blev første gang introduceret i "Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer"² fra 2022. I aftalen står der, at udbygningen med PtX så vidt muligt skal ske på markedsvilkår, og at dansk brintinfrastruktur kan gøre det nemmere for virksomheder at producere og anvende brint i Danmark og evt. eksportere det til Tyskland. Der var altså oprindeligt fokus på den indenlandske anvendelse af brint, mens eksport spillede en sekundær rolle i argumentationen.

2023: Energinet og Evida skal eje dansk brintinfrastruktur

Det ændrede sig imidlertid allerede i næste aftale om brint, "1. delaftale: Ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur"³ fra 2023, hvor der nu var større fokus på eksport til Tyskland. Fx står der i den første aftale:

"... anvende PtX lokalt, regionalt og nationalt samt eventuelt eksportere brint til udlandet, hvis der viser sig et marked for det."

Mens der i denne aftale står:

"PtX er også en potentielt vigtig brik i udviklingen af nye grønne erhvervs- og eksportmuligheder for Danmark, hvor der særligt fra tysk side er interesse for at aftage dansk brint understøttet af brintinfrastruktur."

I aftalen besluttes det, at Energinet skal eje det overordnede brintnet, mens Evida skal koble de indenlandske producenter og aftagere på det overordnede net. Endnu en gang bliver det nævnt, at udrulningen af brintinfrastrukturen som udgangspunkt skal være markedsdrevet – dvs. uden statsstøtte.

2024: Staten tager risiko, men vil have pengene tilbage

Først i tredje aftale om dansk brintinfrastruktur, "2. delaftale om rørbunden brintinfrastruktur"⁴, fra 2024 vedtager aftalepartierne, at staten skal påtage sig noget af risikoen bl.a. ved at skyde statslig kapital i infrastrukturen. I aftalen fremgår det, at staten er villig til at yde et lån til Energinet under forudsætning af, at brintrøret ikke vil medføre eller udgøre en udgift for staten. Desuden indeholder aftalen et krav om, at branchen skal forpligte sig til at aftage – og således betale tariffer for brugen af – 1,4 GW kapacitet ud af en samlet kapacitet på 3 GW. Dette krav er siden blevet kendt som "bookingkravet". Det er værd at notere sig, at denne aftale drejer sig om et betydeligt længere brintrør og med større kapacitet end det rør, der er aftalt i den seneste aftale fra februar 2025. En illustration af det forventede brintsystem fremgår af figur 1. Forligspartierne er desuden enige om, at bortset fra bookingkravet kan ingen af de øvrige forudsætninger – altså fx, at brintrøret skal etableres på markedsvilkår – fraviges.

² [Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer](#)

³ [Aftaletekst - mulighed for etablering af brintinfrastruktur.pdf](#)

⁴ [Økonomiske rammevilkår for brintinfrastruktur -2. delaftale om rørbunden brintinfrastruktur april 2024.pdf](#)

Figur 1 Illustration af et muligt dansk brintsystem

Anm. Med rødt har vi afbilledet den del af brintrøret, der er besluttet med den politiske aftale "Brintinfrastruktur til Tyskland: Muliggørelse af syvtallet", mens resten viser det fulde jyske brintbackbone, der tidligere har været på tegnebrættet.

Kilde: [Dansk brintsystem kan give milliardstor samfundsgevinst.](#)

2025: Tidligere forudsætninger droppes og statskassen åbnes

I den seneste aftale "Brintinfrastruktur til Tyskland: Muliggørelse af syvtallet"⁵ fra februar 2025 fraviger politikerne dog kravet om en markedsbaseret udbygning, og at brintrøret ikke må udgøre en udgift for staten. I aftalen afsætter forligspartierne 8,3 mia. kr. i driftsstøtte til projektet, ligesom de stiller en låneramme til rådighed for Energinet på 7,4 mia. kr. Samtidig forkortes brintrøret, så det nu skal gå fra Tyskland via Vejle til Esbjerg, det såkaldte "syvtal", og bookingkravet reduceres til 500 MW. Ligeledes understreges det i aftalen, at brintrøret ikke længere handler om indenlandsk forbrug, men derimod om eksport til Tyskland.

Der er løbende sket et skred i de politiske forudsætninger

Der er altså sket et markant skred fra dengang, politikerne først snakkede om brintinfrastruktur, hvor alt skulle ske på markedsvilkår, og det primært handlede om indenlandsk efterspørgsel, til den seneste aftale, hvor der afsættes adskillige mia. kr. i støtte til brintinfrastrukturen, og røret udelukkende begrundes med eksport til Tyskland. Selvom de oprindelige forudsætninger ser ud til at være skredet, bærer aftalerne stadig præg af en enorm politisk villighed til at få røret til at lykkes.

⁵ [Aftale om brintinfrastruktur til Tyskland muliggørelse af Syvtallet.pdf](#)

3. De politiske aftaler er baseret på et tyndt analysegrundlag

**Milliardstøtte
besluttet på baggrund
af 15 siders analyse**

Ikke nok med at de politiske aftaler er skredet ift. deres oprindelige forudsætninger og formål, så er de også baseret på et særdeles tyndt analysegrundlag. Der er i alt lavet to analyser af brintinfrastruktur mellem Danmark og Tyskland, som offentligheden har kendskab til. Den første er lavet af Deloitte i 2022 og er på blot 5 sider, mens den anden er lavet af Energinet i 2023 og er på 10 sider. Man har altså besluttet at yde milliardstøtte og give en milliardstor låneramme til et projekt, hvor offentligheden har adgang til 15 siders analyse – vel at mærke flere år gamle analyser, der er lavet på et tidspunkt, hvor det stadig var forventningen, at brintbiler og -busser havde en lys fremtid foran sig.

**Der er sket et
markant skred i
forudsætningerne**

Siden disse analyser blev lavet, har regeringen desuden droppet målet om at firedoble produktionen fra vedvarende energi (VE) på land, droppet målet om udbygning af 4-6 GW elektrolyse i 2030⁶, udskudt Energiø Bornholm og droppet udbuddet af de 6 GW havvind.⁷ Der er altså sket markante ændringer i helt centrale forudsætninger i enhver meningsfuld samfundsøkonomisk rentabilitetsanalyse for brintrørret. Derudover er der ingen af de tidligere analyser, der undersøger det brintrør, der nu politisk er besluttet. De to tidligere analyser kigger begge på langt længere brintrør med større kapacitet. Ud over disse indlysende grunde til at foretage nye analyser, er der truffet en række tvivlsomme valg i de to eksisterende analyser, der gør, at man ikke bør basere en massiv satsning på brint og brintrør på dem alene. Analysernes tynde karakter indikerer, at de ikke har fået den nødvendige finansiering og dermed prioritet i opgaveløsningen. Det er i hvert fald ikke den standard, Deloitte og Energinet er kendt for at levere.

Deloitte: "Cost-benefit analyse af en dansk brintinfrastruktur"⁸:

- Forudsætningerne i analysen er nærmest udokumenterede, og rapporten indeholder ingen egentlige beregninger, men blot resultater/konklusioner, som det er svært at gennemskue hvor kommer fra.
- Hvis vi forstår analysen rigtigt, starter den med at antage, at brintproduktion bliver rentabel, og at Evida kan afsætte tilstrækkelig kapacitet til en tilstrækkeligt høj tarif til, at røret kan tilbagebetales. Med andre ord starter analysen altså med at antage, at projektøkonomien går i nul, og at røret ingen støtte kræver. Det må siges at være en særdeles afgørende og nok også tvivlsom antagelse, der som minimum kræver at blive ordentligt begrundet, hvilket den på ingen måde bliver. På den måde er konklusionen allerede skrevet, inden analysen foretages, fordi det springende punkt bare antages ikke at være et problem. Dermed bliver samfundsgevinsten udelukkende et spørgsmål om, hvorvidt de positive eksternaliteter i projektet overstiger de negative, men selvfølgelig er projektøkonomien i brintrørret helt afgørende for at kunne vurdere, om projektet er en gevinst for samfundet.
- Flere af posterne i en traditionel samfundsøkonomisk analyse mangler. Som nævnt ovenfor er projektøkonomien fuldstændig udeladt, og derudover er både forbruger- og producentoverskud udeladt. Flere af de elementer, rapporten forsøger at værdisætte og medregne, indgår til gengæld traditionelt set ikke i samfundsøkonomisk analyse. Hvis de alligevel skal inkluderes, skal det dokumenteres, hvordan de værdisættes, og hvorfor de inkluderes, jf. første punkt ovenfor. Som et eksempel på denne problematik indregnes jobskabelse typisk ikke

⁶ [Regeringen skrotter grønt mål om solceller og vindmøller, der skulle gøre Danmark fri af Putins gas : Energi og Forsyning - Altinget.dk](#)

⁷ [Regeringen investerer i mere havvind og grøn brint](#)

⁸ [deloitte-hydrogen-cba-report-dk-v6b.pdf](#)

i samfundsøkonomiske beregninger, da beskæftigelsen på langt sigt er udbudsbestemt i klassisk økonomisk teori.

Energinet: "Feasibility studie - Brinttransmissionsinfrastruktur i Jylland"⁹:

- Det grundlæggende spørgsmål i analysen er ikke specielt interessant. I analysen sammenlignes to scenarier: ét hvor Danmark har en stor VE- og elektrolysekapacitet og etablerer et brintrør, og ét hvor Danmark har en stor VE- og elektrolysekapacitet, men hvor vi ikke har etableret brintrør. Analysen svarer altså grundlæggende på, om det er en fordel at kunne eksportere brint, hvis man allerede har produktionskapaciteten og strømmen til at kunne producere den. For at kunne svare på, om vi i Danmark skal satse massivt på brint og brintrør til Tyskland, er det langt mere interessant at sammenligne et scenarie med stor brintproduktion og et brintrør til Tyskland med et scenarie med lille brintproduktion og intet brintrør til Tyskland. Det er ganske enkelt svært at forestille sig, at vi skulle få en stor brintproduktion i Danmark uden et brintrør, for den indenlandske efterspørgsel er særdeles begrænset.
- Det offentliggjorte materiale indeholder kun de overordnede resultater og kun i meget begrænset omfang de underliggende forudsætninger og mellemregninger. Det er derfor meget svært for offentligheden at vurdere validiteten af de forskellige antagelser og resultaternes usikkerhed.

**Politisk aftale
indgået inden
analyserne er lavet**

Når det er sagt, er der dog en ny samfundsøkonomisk analyse på vej. Af Energinets hjemmeside fremgår det, at de er gang med et modningsarbejde, hvor der bl.a. skal udarbejdes en ny samfundsøkonomisk analyse.¹⁰ Der er dog endnu ikke offentliggjort noget af det materiale, der har dannet grundlag for den seneste politiske aftale, og det er uklart, om der ligger en ny egentlig samfundsøkonomisk analyse til grund. Hvis det ikke er tilfældet, er spørgsmålet, hvorfor man ikke har ventet på, at en sådan foreligger, og hvis den findes, er det spørgsmålet, hvorfor analysen ikke er tilgængelig for debat i offentligheden. Uden et ordentligt grundlag er det umuligt for offentligheden at kvalificere og diskutere, om den politiske aftale om etablering af et brintrør til Tyskland er en god idé. Det er desuden bemærkelsesværdigt, at den endelige samfundsøkonomiske analyse – i det tilfælde, hvor den ikke findes – først udarbejdes og offentliggøres, efter at der er truffet en politisk beslutning om at bruge danske skatteyderpenge på så stor en erhvervspolitisk satsning.

4. Ubesvarede spørgsmål giver anledning til bekymring

**Vi mangler stadig
svar på en række
centrale spørgsmål**

Som det fremgår af diskussionen ovenfor, udstår der stadig en lang række relevante spørgsmål om projektet, som offentligheden endnu ikke har svar på. Ud over en egentlig analyse af projektets projekt- og samfundsøkonomi mangler der afklaring af, hvordan fx den endelige tarifmodel kommer til at se ud. Den slags informationer er naturligvis relevante for at kunne vurdere projektet.

**Bekymring for den
fremadrettede proces**

Det begrænsede analysegrundlag, den manglende information og skredet i de politiske aftaler gør, at vi i Kraka Economics har en række bekymringer og opmærksomhedspunkter gående fremad:

- Hvad er samfundsøkonomien i projektet? Politikerne har vedtaget både statsstøtte og lån i milliardklassen, men der ligger formentlig ingen nyere analyse af samfundsøkonomien i projektet – i hvert fald ikke én offentligheden har kendskab

⁹ [energinet-feasibility-rapport-2023.pdf](#)

¹⁰ [Modningsprojekt](#)

til. Hvilket grundlag er beslutningen egentlig truffet på, og hvordan er bookingkrav og statsstøtteniveau bestemt?

- Brintrørets rentabilitet og den forventede tilbagebetaling er enormt afhængig af den førte politik i Tyskland. Branchen har længe anført, at der er en enorm efterspørgsel efter grøn brint i Tyskland. Men da grøn brint stadig er markant dyrere end fx grå brint og fossile brændsler, selv når der tages højde for CO₂-kvoteomkostninger, er efterspørgslen kun til stede, så længe den tyske stat er villig til i stort omfang at statsstøtte forbruget af grøn brint, eller virksomhederne vil betale overpris. Brintrørets rentabilitet er derfor enormt afhængigt af faktorer som den førte politik i Tyskland, som Danmark kun i ringe grad kan påvirke.
- Det virker til at der er en enorm politisk villighed til at gennemføre projektet uanset omkostningerne. Det store skred i de politiske aftaler indikerer, at politikerne er villige til at fravige tidligere forudsætninger for at gennemføre projektet. Vi er derfor bekymrede for, at politikerne får malet sig selv op i et hjørne, hvor de, hvis projektet viser sig økonomisk uattraktivt eller mødes af anden modstand, enten føler sig nødsaget til at statsstøtte brintrøret yderligere eller statsstøtte andre dele af værdikæden for at sikre, at brintrøret etableres og bruges i tilstrækkeligt omfang.

Den politiske hast er bekymrende

Vores samlede vurdering er, at det er bekymrende, at politikerne synes villige til at tage stor risiko med skatteborgernes penge på et meget tyndt analysegrundlag. Det virker grænsende til hasarderet, at der er en sådan politisk hast med projektet, at der ikke er tid til at regne tingene igennem og stoppe op og tænke sig om. Det var samme billede, vi så på de tidlige stadier med de to energiøer, og de er nu begge udskudt og de facto droppet, men har alligevel samlet medført en milliardregning til danskerne – ikke mindst fordi man ikke tog sig den tid, det kræver at træffe de rigtige beslutninger i den grønne omstilling. Det koster både penge, tid og folkelig opbakning at træffe de forkerte beslutninger.